

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

**ВІДТВОРЕННЯ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ
АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ РИТОРИКИ
В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ**

Кваліфікаційна робота

На здобуття ОС «бакалавр»

студента IV курсу

галузь знань 03 «Гуманітарні науки»,

спеціальності 035 «Філологія»,

спеціалізації 035.041 «Германські

мови та літератури (переклад

включно), перша – англійська)»,

ОПП «Переклад з англійської та

другої західноєвропейської мови»

Германа ФІЛАТОВА

Науковий керівник:

к.філол.н., доцент кафедри

теорії і практики перекладу з

англійської мови

Руслана ДОВГАНЧИНА

«Допущено до захисту»

Протокол № 10 кафедри

теорії і практики перекладу з англійської мови

ННІФ від 30.05.2023

Завідувач кафедри _____ **Людмила СЛАВОВА**

Київ – 2023

Зміст

Вступ.....	3
Розділ I. Американська політична риторика у перекладознавчих студіях	6
1.1 Огляд літератури з проблематики лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики	6
1.2 Аналіз та класифікація лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики	13
1.3 Особливості українського перекладу політичної риторики	18
Висновки до розділу I	22
Розділ II. Перекладацький аналіз лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики	24
2.1 Вибір промов американських президентів з різних періодів.....	24
2.2 Схеми	25
2.2.1 Переклад повторів	25
2.2.2 Переклад антитез.....	28
2.3 Тропи.....	30
2.3.1 Передача метафор	30
2.3.2 Переклад гіпербол	34
2.3.3 Переклад риторичних запитань	35
Висновки до розділу II	37
Висновки.....	38
Список використаних джерел	39
Summary	

Вступ

У сучасному світі важливу роль відіграє політична комунікація, ведення якої вимагає знань не лише правил політичного протоколу й норм етикету, а й високого рівня комунікативних навичок і лінгвістичних знань, для правильного використання лінгвостилістичних засобів у політичних промовах залежно від нагоди їх виголошення, аудиторії тощо. Політична промова репрезентує мовну особистість політика, уміння представити свою країну, донести власну позицію до аудиторії, вплинути чи переконати в чомусь. Відтак, риторична майстерність і володіння словом є одними з важливих професійних компетентностей політичного діяча, необхідних для налагодження й реалізації комунікації як з народом, так і з міжнародними партнерами.

Актуальність теми роботи полягає у тому, що президентська риторика – це прояв політичної позиції країни, її державного вектору, політичних пріоритетів. З перших днів російської агресії проти України позиція США залишається однозначною: Америка позиціонує себе головним західним партнером України, що надає їй військову й фінансову допомогу, а також відіграє провідну роль у міжнародній коаліції на підтримку України. Американська президентська риторика висвітлюється усіма засобами масової інформації і потребує висококваліфікованого перекладу на міжнародній політичній арені.

Сьогодні президентська риторика знаходиться у центрі уваги багатьох дослідників різних філологічних дисциплін. Особливості політичної промови досліджувалися в наукових розвідках таких науковців Д. Голубєва [3], De Gregorio G. [37], С. Goanta [37], Є. Долинський [4], І. Іваненко [6], О. Шавардова [6], Т. Gimranova [40], Е. Kolosova [40], Е. Semushina [40], Н. Kashiha [41], О. Ковальчук [11], Ю. Крапива [13], Л. Мацько [19], С. Романюк [25], О. Руда [26], S. Sorlin [43], М. Тхір [30] та ін. Мовні засоби впливу в політичному дискурсі ставали предметом зацікавлення таких дослідників як

Z. Alabbasi[34], J. Charteris-Black [35], В. Гавриленко [2], Д. Тітарова [2], G. D'Acquisto [36], A. Dylgjeri [38], В. Кантемир [7], А. Карачук [10], О. Красівський [14], А. Лукіна [16], Т. Мазуренко [17], Н. Рябокінь [27] та ін. Особливості перекладу, і специфіку відтворення лінгвостилістичних засобів досліджували такі дослідники як А. Васильєва [1], Г. Хацер [32], В. Карабан [8], І. Корунець [12], Л. Науменко [21], Т. Некряч [22], Р. Довганчина [22] та ін.

Мета роботи – здійснити комплексний аналіз особливостей лінгвостилістичних засобів у політичних промовах президентів США: Авраама Лінкольна, Франкліна Рузвельта, Джона Кеннеді, Барака Обама, Дональда Трампа та Джозефа Байдена, а також особливостей їх перекладу українською мовою.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- обґрунтувати теоретичні засади дослідження поняття “промова” і “політична промова”;
- виокремити мовні засоби впливу в політичній промові;
- охарактеризувати особливості лінгвостилістичного потенціалу політичного дискурсу;
- проаналізувати переклад лінгвостилістичних засобів у політичних промовах президентів США Авраама Лінкольна, Франкліна Рузвельта, Джона Кеннеді, Барака Обама, Дональда Трампа та Джозефа Байдена.

Матеріалом дослідження обрано *політичні промови Авраама Лінкольна* “ The Gettysburg Address ”, **Франкліна Делано Рузвельта** “Pearl Harbor Speech”, **Джона Кеннеді** “Inaugural Address”, **Барака Обама** “First Inaugural Address”, **Дональда Трампа** “President Trump’s Inaugural Address”, **Джозефа Байдена** “Remarks by President Biden on Continued Support for Ukraine”, “Remarks by President Biden on the Assistance the United States is Providing to Ukraine”, “Remarks by President Biden and President Zelensky of Ukraine in Joint Statement”, “Inaugural Address by President Joseph R. Biden, Jr”,

“Remarks by President Biden on the United Efforts of the Free World to Support the People of Ukraine”, а також їх переклади.

Об’єкт дослідження становлять лінгвостилістичні засоби, притаманні американській президентській риториці.

Предмет дослідження – засоби відтворення лінгвостилістичних засобів у політичних промовах американських президентів в українському перекладі.

Методи дослідження. Для реалізації мети і поставлених завдань застосовано загальнонаукові методи (описовий (дескриптивний), структурний, дистрибутивний, аналізу, синтезу).

Наукова новизна роботи полягає у тому, що було здійснено перекладознавчий аналіз шляхів відтворення лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики як окремого дискурсу, а також вмотивовано важливе значення передачі прагматичного потенціалу президентської комунікації як одного з визначальних критеріїв якості перекладу такого матеріалу.

Практичне значення роботи визначається тим, що викладені теоретичні і практичні напрацювання з дослідження творчих методів, використаних перекладачами при відтворенні президентської риторики, можуть знайти застосування серед перекладачів-практиків, які працюють у жанрах усного або письмового перекладу політичного дискурсу з англо-українською мовною парою.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Розділ I. Американська політична риторика у перекладознавчих студіях

1.1 Огляд літератури з проблематики лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики

У сучасному лінгвістичного дискурсі сформувалися різні методологічні підходи та інтерпретаційні моделі поняття “промова”. Поняття “промова” є одним із ключових у контексті риторики, функцією якої є вплив на аудиторію за допомогою слова. Загалом у сучасному науковому дискурсі усталилося трактування риторики як мистецтва спілкування, аргументування, переконання і впливу на аудиторію [16]. З огляду на це, промова репрезентує ці основні положення риторики як науки. У контексті риторики Х. Макович та Л. Вербицька вважають, що варто ототожнювати поняття промова і публічний виступ. Так, дослідниці зазначають, що в основі як промови, так і публічного виступу покладено певне повідомлення, метою якого є вплив на аудиторію [18, с. 103].

Окрім того, за переконанням А. Карачук, публічна політична промова вважається “офіційним виступом оратора (переважно монолог) перед безпосередньо присутньою в залі достатньо великою та організованою аудиторією” [10, с. 185]. Подібною до зазначеної думка Г. Д’Аквісто, який зазначає, що під поняттям “політична промова” варто розуміти “усний монологічний виступ однієї людини перед групою людей, що характеризується наявністю задуму, структурно-композиційною та змістовою завершеністю, цілеспрямованістю та настановою на здійснення впливу” [36].

Варто зазначити, що політична промова відзначається особливостями:

- *специфіка створення політичної промови*: спічрайтер пише і оформлює текст політичної промови, а відтак, відповідальність покладена саме на нього;

- *специфіка виголошення*: під час виголошення політичної промови перед аудиторією відповідальність за те, що вимовляється, переходить на політика;
- *доступність і зрозумілість*: спрямованістю політичної промови на велику аудиторію пояснюється її доступний для людей із різним рівнем знань, політичною обізнаністю, кругозором, розумінням суспільно-політичних процесів характер викладу і добору мовних засобів;
- *використання загальноживаної лексики*, що пояснюється її спрямованістю на доступність і зрозумілість, тому на лексичному рівні мови загальноживана лексика поєднується з лексикою, характерною для політичного дискурсу;
- *використання дискурсивних маркерів* для побудови висловлювання: наприклад, *with regard to, as follows, agreeing, to recommend to consider* тощо;
- *врахування вимог, які визначаються політичним протоколом, і норм етикету*, що впливає на добір спеціальних мовних засобів;
- *монологічний характер* (однак у процесі виголошення створюється діалог між політиком і збірним образом аудиторії).

М. Тхір вважає, що політична промова є “одним із найважливіших видів соціально-політичного красномовства, класичним жанром ораторського мистецтва” [30]. У контексті риторики поняття політичної промови тлумачить також Л. Мацько, яка називає політичну промову “заздалегідь підготовленим гострополітичним виступом із позитивними чи негативними оцінками, обґрунтуванням, конкретними фактами, з окресленими планами, перспективою політичних змін” [19, с. 4].

У контексті політичної комунікації поняття політичної промови розглядають Ю. Крапива та Д. Крікун, які визначають політичну промову “невід’ємною частиною політичної комунікації, що є видом комунікації, під час якої відбувається поширення думок та ідей політичними суб’єктами з метою здійснення впливу на погляди реципієнта та його ідеологічні

переконання” [13, с. 45]. Г. Хацер і В. Жаворонкова зазначають, що політична промова є “особливим видом публічної промови, що має багатовікову історію, головною метою якої є досягти політичних цілей через спонукання адресатів до виконання/байкотування певних дій” [32, с. 203].

Основні вимоги до промови визначаються:

- змістовністю, інформаційною насиченістю, глибоким розкриттям теми;
- ясністю і точністю;
- логічністю;
- простотою і зрозумілістю;
- стислістю;
- багатством мови;
- емоційністю і наочністю;
- жвавістю викладу;
- доречністю.

Для політичної комунікації характерним є використання різноманітних засобів впливу й маніпулятивних прийомів. Так, *маніпуляція* є різновидом впливу, сутність якого полягає в тому, щоб не лише переконати людину в певній інформації, а й спонукати до дії, вчинку, змінення власної позиції неусвідомлено, що може суперечити власній позиції чи переконанням [39, с. 1; 43, с. 132]. Специфікою маніпуляції є прихований характер, що робить її складною для розпізнавання аудиторією [40; 41]. Мовна маніпуляція визначається “різновидом маніпулятивного впливу, який здійснюється шляхом майстерного використання певних ресурсів мови з метою прихованого впливу на когнітивну й поведінкову діяльність адресата” [26, с. 50–51].

До мовних засобів впливу в політичному дискурсі варто віднести також:

- *реіфікацію* (прийом, за допомогою якого конструюється образ ворога);

- *делегітимізацію* (прийом, за допомогою якого руйнується образ опонента);
- *амальгамування* (прийом із використанням займенника «ми», тобто створюється ефект штучної єдності) [31, с. 13].

Варто зазначити, що до мовних засобів впливу в політичній промові належать:

- *прийом “дозування правди”* (відповідно до цього прийому відбувається уникнення правди);
- *повторення, гіперболізація чи применшення, спрощення понять, замовчування, “підтасування” і фабрикація фактів, подрібнення інформації, “підміна цілей”* (використовуються з метою змінити правду);
- *посилання на авторитетів і відомих особистостей, використання універсальних висловлювань* (використовуються з метою підтвердити правильність і правдивість репрезентованої позиції, що діє за принципом входження в довіру аудиторії через посилання на думки діячів, яких вони знають, і, яким довіряють певною мірою);
- *категоричні та некатегоричні номінації*;
- *інклюзивність* (включення) та *дистанціювання* (віддалення) (дають можливість штучно створити вигляд групової ідентифікації);
- *використання протиставних сполучень “свій – чужий”, “ми – вони”, стереотипізація, трансфер* (прийом перенесення певних характеристик, якостей, оцінок, ставлень із одного об’єкту на інший на основі асоціацій);
- *прийом, коли важлива інформація репрезентується на початку чи наприкінці повідомлення*;
- *позиціонування* (самопозиціонування, позиціонування опонентів, програми), *вихваляння, посилання на попередні заслуги, “своє коло”* [25].

За переконанням І. Іваненко та О. Шавардової, часто політики у своїх політичних промовах для привернення уваги й здійснення емоційного впливу

апелюють до “риторичних фігур, емоційно забарвленої лексики, гіперболізації та паралелізмів, мовних кліше, оціночної лексики тощо [6, с. 35].

Варто зазначити, що *лінгвостилістичні особливості американської президентської риторики* визначаються:

- домінуванням займенників *we* та *our*;
- відсутністю або незначною кількістю складних конструкцій;
- стилістичними прийомами та образністю;
- використанням “простої” мови;
- значною кількістю статистичних даних;
- переважанню атрибутивних словосполучень;
- паралельними конструкціями та лексичними повторами;
- використанням особових і безособових речень, активних і пасивних зворотів, підрядних означальних речень;
- великою кількістю спонукальних речень та речень із конструкцією *let me* тощо [11; 17].

Лінгвостилістичний потенціал політичного дискурсу репрезентуються *стилістичними фігурами епітета, метафори, метонімії і персоніфікації, оцінною лексикою, стилістично забарвленою лексикою* [35; 37], а також риторичними фігурами – риторичними запитаннями, риторичними звертаннями та риторичними окликами [34; 4].

На думку С. Романюк, одним із лінгвостилістичних засобів політичного дискурсу є *епітет*, що використовується для “емоційного аргументування”, а також *інвектива* для “образи політичних опонентів, дискредитації суперника та його приниження в очах виборців” [25, с. 77–78]. При цьому як *епітети*, так і *метафори*, використані як лінгвостилістичні засоби політичного дискурсу, можуть мати образливу семантику й використовуватися, наприклад, для реалізації прийому “ярликування”, який позначений високим рівнем емоційності й експресивності, а відтак, характеризуються негативним забарвленням [1; 42].

Використання *персоніфікації* характеризується створенням конкретних образів, які перетворюються на символи й сприймаються аудиторією як такі, що мають символічне значення, пов'язане з певною політичною силою, політичним режимом, політичною партією чи конкретним політиком. Варто зазначити, що з метою дискредитації використовуються фрази з оцінною конотацією *так званий, якийсь, який-небудь*, які знецінюють опонентів або політичних діячів в очах аудиторії.

Лінгвостилістичний засіб *антитези* використовується в політичному дискурсі для створення ефекту контрасту – протиставлення об'єкта впливу з позитивною конотацією реальним чи уявним особам із негативною оцінною характеристикою, що, таким чином, дає можливість на основі повного контрасту переконати аудиторію в перевагах цього об'єкта [3].

Протилежним до зазначеного є лінгвостилістичний засіб *градації* за рахунок нагромадження *контекстуальних синонімів*, які можуть бути непов'язаними за змістом із метою підвищити категоричність висловленої інформації. Більше того, використовуються лінгвостилістичні засоби *гетерономізації* (градації відтінків значення) і *додавання* нових синонімів з метою посилити закладений у пропагандистське висловлення прихований сенс і збільшити перлокутивний ефект висловлення [7].

Серед лінгвостилістичних засобів політичного дискурсу О. Руда виокремлює *амфіболію* – “мовний засіб, сутність якого полягає в здійсненні маніпулятивного впливу через навмисне надання поняттю двозначності” [26, с. 119]. Окрім того, на думку дослідниці, популярним у політичному дискурсі є використання лінгвостилістичного засобу *гіпостазування*, сутністю якого є “використання абстрактного поняття, властивості або ідеї зі значенням самостійного буття” [26, с. 123].

Використання лінгвостилістичного засобу *повтору* в політичному дискурсі пояснюється прагненням вкорінити у свідомість аудиторії певні ідеї, поняття, переконання, політичні гасла, символи, сконцентрувати увагу саме на

певному об'єкті як пріоритетному, що виконує апелятивну, перлокутивну, експресивну й маніпулятивну функції в політичній комунікації [14].

Повтор може супроводжуватися лінгвостилістичними засобами, представленими *кванторними словами* (наприклад, із категоричною семантикою “завжди”, “абсолютно”, “тільки”, “ніколи”, “виключно”) або *словами зі значенням тотальності* (наприклад, “увесь”, “усі”, “кожний”, “усюди”), які ніби нанизуються один на одне. Високим рівнем активності в політичному дискурсі відзначається лінгвостилістичний засіб *гіперболи*, використання якого пояснюється прагненням звернути/активізувати/привернути увагу аудиторії саме на гіперболізованому понятті, образі, ідеї тощо.

На лінгвостилістичному рівні використовуються такі стилістичні фігури, як *риторичний оклик*, *риторичне звертання*, *риторичний заклик*, у якості яких часто виступають цитати з творів відомих письменників або промов політиків і політичних діячів тощо [9]. Важливим лінгвостилістичним засобом на морфологічному рівні є *займенник “ми”*, який використовується замість займенника “я” у складі стилістичних фігур риторичного заклику, оклику, звертання. Метою є створення єдності й формування у свідомості аудиторії уявлення про групу, колектив людей, які думають, діють, приймають рішення й відповідно несуть за них відповідальність ніби разом, а не окремо політиком, який пропагує свою політичну позицію.

Окрім того, у політичному дискурсі на морфологічному рівні використовуються такі лінгвостилістичні засоби, як:

- *перформативи* (наприклад, смію запевнити, треба запевнити, хочу наголосити на тому, зізнаюся, скажу по секрету);
- *модальні слова* (наприклад, справді, дійсно, правда);
- *дієслова у формі наказового способу* (наприклад, зрозумійте, подумайте, повірте);
- *запитання, що спонукають до згоди з висловленою інформацією* (наприклад, “Чи не так?”, “Правда?”);

- *сполучники подібності, ірреальності, невпевненості, припущення* (наприклад, мов, мовбито, начеб, ніби тощо);
- *вставні слова* (наприклад, ймовірно, можливо, напевне, по-моєму тощо) [2; 38].

1.2 Аналіз та класифікація лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики

У сучасному науковому дискурсі існують різні класифікації художніх засобів і стилістичних фігур відповідно до конкретних критеріїв. Так, беручи за основу стилістичний принцип В. Кухаренко пропонує таку класифікаційну модель засобів, представлених на різних рівнях мови:

- *лексичні* (метафора, метонімія, синекдоха, іронія, епітет, гіпербола, оксиморон);
- *синтаксичні* (риторичне запитання, хіазм, напруженість, апокойну-конструкції);
- *лексико-синтаксичні* (антитеза, клімакс, антиклімакс, порівняння, літота, перефрази) [15, с. 78].

Як бачимо, у цій класифікації враховується рівнева система мови, передусім лексичний і синтаксичний рівні, а також засоби, які функціонують на межі лексичного та синтаксичного мовних рівнів.

Т. Некряч і Р. Довганчина пропонують класифікацію лінгвостилістичних засобів на схеми і тропи.

Схеми:

- структури рівноваги (паралелізм, ізоколон, триколон, кульмінація, антитеза);
- зміна порядку слів (вставне слово, анафора, прикладка);
- вилучення (полісиндетон, асиндетон, еліпсис);
- повтор (антанаклаза, анафора, епістрофа, епаналепсис, анадиплосис, градація, антіметабола, хіазм, алітерація, асонанс, поліптотон).

Тропи:

- характеристика одного предмету через інший (персоніфікація, метафора, метонімія, порівняння, синекдоха);
- каламбури та гра слів (ономатопія, зевгма, антанасласис, параномазія);
- зміни (перифраза, антимерія);
- перебільшення і применшення (гіпербола, літота);
- семантичні інверсії (риторичні запитання, парадокс, оксиморон, іронія) [22].

Варто зазначити, що в усній промові спрямованій на слухове сприйняття, зустрічається набагато більше схем порівняно із тропами. Розподіл лінгвостилістичних засобів у перекладі художніх і публіцистичних текстів на схеми і тропи надає перекладачу потужний та надійний інструмент, що свідомо і цілеспрямовано допомагає знайти виразні засоби для передачі формально-змістових аспектів, які втілюють ідеї, художню концепцію та емоційну глибину кожного твору. Навіть якщо перекладач не має глибокого розуміння термінології, він все одно сприймає текст у всіх його аспектах і деталях. Коли лінгвістична свідомість активується, шлях до досягнення успішного результату стає значно скороченим [22].

Система засобів вираження мовно-стилістичних одиниць, представлена *епітетом, порівнянням, метафорою, метонімією, синекдохою, персоніфікацією, гіперболою, літотою, мейозисом, алегорією*. Розглянемо особливості кожного з цих виражальних засобів. Відтак, поняття “*epitete*” визначається художнім означенням, основною функцією якого є “образна характеристика особи, предмета, дії, явища або вираження емоційного ставлення до них” [24, с. 45–46].

Існує декілька класифікацій епітетів, в основу яких покладено структурні, морфологічні та стилістичні особливості. Так, за морфологічним критерієм епітети поділяються на *прикметникові, прислівникові, іменникові* [23, с. 75]. Окрім того, засобом вираження епітета може бути словосполучення,

представлене іменником з прикметником. За структурними особливостями епітети можуть бути *простими, складними та складеними* [23, с. 78]. Відповідно до стилістичного критерію виокремлюються групи епітетів, представлені *постійними, метафоричними, метонімічними та гіперболічними*.

Зазначимо, що на граматичному рівні можливості засобів вираження епітетів є широкими, адже цей художній засіб може бути представлений майже всіма частинами мови (прикметником, іменником, дієприкметником, прислівником), що впливає на виражальні особливості епітета на синтаксичному рівні. З огляду на це, засобами вираження епітета можуть бути, наприклад, підрядні речення.

Щодо художнього засобу *порівняння*, то його визначальною характеристикою його творення є принцип подібності, коли мовна одиниця на позначення одного явища пояснюється через мовну одиницю на позначення іншого явища. Зазвичай граматично порівняння виражається за допомогою таких засобів, як порівняльні сполучники мов, немов, наче, ніби, як.

Під поняттям *метафори* варто розуміти “художній засіб, що передбачає використання мовної одиниці в переносному значенні” [20, с. 132]. Метафора як художній засіб має міждисциплінарний характер, чим пояснюється її вивчення не лише в межах лінгвостилістики, а й літературознавства. Так, у літературознавчому аспекті метафорою вважається “троп поетичного мовлення, слова або словосполучення якого розкривають сутність одних явищ та предметів через інші за схожістю чи контрастністю” [44, с. 43]. Зазначимо, що специфікою метафори є її творення за принципом подібності, тобто певна ознака розкривається через іншу. На основі подібності виокремлюється такий різновид метафори, як *метонімія*.

Так, поняття *метонімії*, як і метафора, тлумачиться через “заміну одного предмета, явища чи ознаки іншим”, однак, відмінністю є творення метонімії за просторовою суміжністю [20, с. 132]. Однією з класифікацій метонімії є поділ

за критерієм “конкретний – абстрактний”, а відтак, виокремлюються такі чотири групи видів метонімії:

- *абстрактна – конкретна* (коли за принципом подібності абстрактне явище/ознака/предмет замінюється конкретним поняттям);
- *конкретна – абстрактна* (коли за принципом подібності конкретне явище/ознака/предмет замінюється абстрактним поняттям);
- *абстрактна – абстрактна* (коли за принципом подібності абстрактне явище/ознака/предмет замінюється іншим абстрактним поняттям);
- *конкретна – конкретна* (коли за принципом подібності конкретне явище/ознака/предмет замінюється іншим конкретним поняттям).

Натомість, ключовим принципом творення *синекдохи* є кількісний, тобто реалізується через зіставлення кількох явищ чи предметів за ознаками кількості, коли, наприклад, замість назви цілого використовується назва частини або навпаки множина замінюється одніною. Варто зазначити, що синекдоха вважається різновидом метонімії.

В основу *персоніфікації* покладено художній прийом уособлення, який передбачає надання неживим істотам ознак живих істот, наприклад, тварини, рослини, явища природи уособлені до людей.

Гіпербола визначається “образним перебільшенням, мета якого посилити експресію та увиразнити ознаку” [20, с. 129]. За допомогою гіперболи автор збільшує рівень експресивності, щоб вразити аудиторію, привернути увагу, викликати певні емоції чи почуття. Засобами враження гіперболи можуть бути префікси, гіперболічно навантажені конструкції, суфікси. На морфологічному рівні гіпербола твориться за допомогою найвищого ступеню порівняння прикметників і прислівників.

Протилежним за своєю функціональною сутністю є *літота* як засіб образного применшення ознаки певного предмета чи явища, що також робиться для увиразнення окремих характеристик чи посилення експресії.

Стилістичні фігури функціонують переважно на синтаксичному рівні й використовуються з метою надання тексту більшої експресивності,

емоційності, виразності, а також для індивідуалізації мовної особистості героя. Однією з найбільш вдалих для нашого дослідження вважаємо класифікацію стилістичних фігур, яка передбачає їх поділ на групи за принципом відхилення від усталених мовних норм. Однак, насамперед з'ясуємо, що варто розуміти під поняттям мовної норми. Таким чином, мовні норми є “уніфікованими, найбільш поширеними, фіксованими стандартами реалізації мовної системи, обраними в процесі суспільної комунікації” [28].

Відтак, розглянемо специфіку кожної групи в класифікації стилістичних фігур за критерієм відхилення від мовної норми. *Перша група* представлена стилістичними фігурами, створеними на основі відхилення від синтаксичних мовних норм: *інверсією, анаколуфом, еліпсисом, асиндетоном (безсполучниковістю)*.

До *другої групи* належать стилістичні фігури, у яких ключовим є відхилення від логічного принципу лексико-семантичних норм:

1. *Повтор* мовних одиниць, який буває двох видів – простий (виконує підсилювально-сміслову функцію) і композиційний (виконує композиційну функцію). У свою чергу прості повтори поділяються на:

- *звукові* (утворюються на основі повторення однакового звуку в сусідніх словах або фразах);

- *словесні* (утворюються на основі повторення однакових слів у сусідніх словосполученнях або реченнях): наприклад, *полісиндетон, плеоназм, тавтологія* тощо;

- *фразові* (утворюються на основі повторення частин фрази): наприклад, *анафора, епіфора, анепіфора, епанафора* тощо.

2. *Зіставлення* мовних одиниць, представлене їх накопиченням, що не відповідає мовним нормам і логічному принципу: *ампліфікація, градація, параномазія*.

3. *Протиставлення* мовних одиниць, яке твориться на основі смислового контрасту: *антитеза, оксиморон*.

Отже, розглянемо деякі стилістичні фігури, найбільш характерні для політичного дискурсу. Відтак, однією з найчастіше вживаних є стилістична фігура *анафори*, або *единопочатку*, сутність якої полягає у повторення однакових звуків на початку речення. Натомість, *епіфорою* є повторення однакових звуків у кінці речення.

Для стилістичної фігури *інверсії* характерним є порушення порядку слів у реченні. *Еліпсис* передбачає пропуск слова в реченні, що пояснюється прагненням автора уникнути нагромадження слів. Для підсилення чи зниження інтенсивності вираження певної ознаки, наростання певного явища використовується стилістична фігура *градації*, коли автор хоче передати поступове наростання емоційності, експресії, драматизму чи трагізму.

Із метою створення контрасту, різкого переходу між художніми ідеями, образами, протиставлення характеристик автор використовує *антитезу* – “стилістичну фігуру, в основу якої покладено зіставлення контрастних або протилежних понять” [20, с. 128].

Для досягнення ефекту неочікуваності та посилення експресивності, образності, емоційної вираженості мовно-стилістична одиниця може виражатися за допомогою *оксиморону*, сутність якого полягає в поєднанні непоєднуваного в значенні слів, у результаті чого “виникає новий смисловий відтінок або несподіваний емоційний ефект” [20, с. 133].

1.3 Особливості українського перекладу політичної риторики

Перекладач в першу чергу керується перекладацькими правилами й принципами відповідно до лінгвістичних норм мови, якою перекладається конкретний текст. Відтак, у процесі перекладу часто виникають труднощі з передачею засобів вираження лінгвостилістичних одиниць, що пояснюється специфікою граматики, лексики, стилістики, синтаксису мови перекладу, відмінностями між лінгвістичними особливостями мови оригіналу й мови перекладу, мовною особистістю автора, словниковим запасом, рівнем

емоційно-експресивного вираження авторських ідей і думок, а також світоглядом.

Варто зазначити, що на мовну особистість автора оригінального твору накладається мовна особистість перекладача, що впливає на зміну смислового навантаження окремих мовно-стилістичних одиниць і специфіки її стилістичного вираження. Окрім того, на переклад впливають фразеологічні одиниці, використані автором оригіналу, а також особливості синонімічних конструкцій, діалектизмів, художніх засобів і стилістичних фігур.

На синтаксичному рівні можуть виникати труднощі з перекладом мовно-стилістичних одиниць, що пояснюється відмінностями між англійською і українською мовами, що змушує перекладача добирати інші синтаксичні засоби. Як зазначає С. Швачко, однією із функцій перекладу загалом є трансформаційна, за якої вихідні оригінальні одиниці перекладаються засобами мови транслятора [33, с. 198]. З огляду на це, для перекладу важливим є максимально наближене до оригіналу відтворення передусім художніх засобів і стилістичних фігур, але враховуючи те, що будь-який переклад не буває точною копією оригіналу, то перекладач може вдаватися до різних перекладацьких прийомів і принципів, зокрема перекладацьких трансформацій. За визначенням І. Сіняговської, поняття “перекладацька трансформація” позначає перекладацький принцип, що передбачає “зменшення контекстуальних невідповідностей, які виявлено в тексті оригіналу по відношенню до тексту перекладу” [3, с. 66]. Натомість, І. Корунець називає перекладацьку трансформацію перетворенням, яке допомагає здійснити перехід від одиниць мови оригіналу до одиниць мови перекладу та забезпечити адекватність перекладу” [12, с. 210].

Зважаючи на тему нашої роботи, послуговуємося визначенням перекладацької трансформації, запропонованим у дослідженнях англійської лінгвістики, відповідно до якого перекладацька трансформація тлумачиться як *“the process of changing, by the application of certain syntactic rules, an abstract underlying structure into a surface structure”* [46] – *“процес перетворення,*

шляхом застосування певних синтаксичних правил, абстрактної глибинної структури на поверхневу” [переклад наш – Г.Ф].

Варто зазначити, що перекладацькі трансформації використовуються на всіх мовних рівнях, зокрема на лексико-семантичному, морфологічному, синтаксичному. Так, залежно від мовного рівня формуються різні класифікаційні групи перекладацьких трансформацій. Лексико-семантичний рівень представлений транскрибуванням, транслітерацією, калькуванням, конкретизацією, генералізацією, модуляцією, логічною синонімією.

Так, Л. Науменко зараховує транскрибування і транслітерацію до такого виду лексико-семантичних перекладацьких трансформацій, як транскодування, визначене “відтворенням звукової / графічної форми слова мови оригіналу засобами мови перекладу” [21, с. 19].

Під поняттям “калькування” варто розуміти “передачу денотативного значення лексичної одиниці без збереження звукової або орфографічної норми, але з відтворенням структурної її моделі” [21, с. 20]. Зазначимо, що цей вид перекладацьких трансформацій використовується не дуже часто, що пояснюється необхідністю відтворення сенсового рівня тексту, відповідно для цього недостатньо лише передачі форми лексичної одиниці. На нашу думку, калькування краще використовувати в поєднанні з іншими перекладацькими трансформаціями в комплексі, щоб досягти повноцінності перекладу як на рівні форми, так і на рівні змісту.

Конкретизацією є заміна мовної одиниці оригіналу з широким/загальним значенням мовною одиницею з вузьким/конкретним значенням у перекладі [9, с. 39]. Протилежним за своєю сутністю є перекладацька трансформація генералізації, яка передбачає заміну одиниці мови оригіналу з вузьким/конкретним значенням в перекладі такою, що має широке/загальне значення [8, с. 334].

В основу модуляції покладено принцип логіки, відповідно до якого семантика слова з мови перекладу є логічним продовженням значення слова з мови оригіналу. Логічна синонімія також вибудовується за логічним

принципом на основі синонімічного зв'язку між мовними одиницями оригіналу й перекладу.

Серед запропонованих класифікацій перекладацьких трансформацій варто виокремити класифікацію на лексичному рівні, до якої, за визначенням В. Карабан, належать:

- конкретизація значення слова;
- генералізація значення слова;
- додавання слова;
- вилучення слова;
- заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови;
- перестановка слова [9, с. 38–54].

У контексті нашого дослідження варто також звернути увагу на такі види перекладацьких трансформацій, як компресія і декомпресія. Ці трансформації реалізуються за протилежним принципом. Так, якщо компресія передбачає “зменшення кількості мовних знаків у вислові друготвору або вилучення надмірної експліцитної інформації у формі зайвого слова / словосполучення в мові оригіналу”, то використання декомпресії призводить до “збільшення кількості мовних знаків у вислові друготвору або спосіб перекладу слова в мові оригіналу як мінімум двома лексемами в мові перекладу, що викликано необхідністю експлікувати імпліцитну інформацію першоджерела, пояснивши її на лексичному рівні для малознайомого з нею читача” [21, с. 16–18].

На синтаксичному рівні простежується використання перекладацької трансформації пермутації, під поняттям якої варто розуміти “зміну місць лексем у словосполученні або елементів у фраземі” [21, с. 20]. Наголошуємо на тому, такий вид перекладацьких трансформацій використовується передусім у мовах, які належать до різних мовних груп і мають відмінні особливості будови синтаксису. Наприклад, для української і англійської мов характерним є різний порядок слів у реченні: якщо в українській мові немає усталеної синтаксичної будови речення, то англійська мова послуговується

чіткою синтаксичною схемою. З огляду на це, перекладач не може відтворити текст у перекладі з тією ж синтаксичною будовою речень, що представлена в оригіналі. Відповідно з цією метою використовується перекладацька трансформація – пермутація [21, с. 19].

За умови відсутності повного відповідника в мові перекладу можуть використовуватися спеціальні перекладацькі прийоми, наприклад, фрази описового характеру, перекладацькі трансформації, максимально наближені мові оригіналу еквіваленти тощо.

Однією з головних проблем перекладача є передача метафор у перекладі. Досить часто перекладачі вдаються до використання зазначеної вище перекладацької трансформації “калькування”. На думку І. Смушинської та І. Циркунової, для перекладу метафори можна вдаватись до наступних шляхів відтворення:

- *збереження метафори* (використання контекстуального або еквівалентного відповідника, застосовуючи вже відомі лексико-граматичні трансформації: опущення, розширення, додавання, перестановка і заміна);
- *деметафоризація* (пропуск метафори, у разі якщо значення метафори не зрозуміле у мові оригіналу, або метафора вважається неприйнятною з точки зору норм слововжитку, також якщо її форма надто ускладнює висловлювання);
- *реметафоризація* (збереження метафоричної форми яку заклав автор, заміною однієї метафори іншою, у цьому випадку це веде до змін у синтаксичній структурі) [29].

Висновки до розділу I

У текстах політичного дискурсу активно використовуються такі мовні засоби, як маніпуляція; реіфікація, делегітимізація; амальгамування; дискредитація, напад, самозахист, формування емоційного настрою адресата; інформаційно-інтерпретаційний, аргументативний, агітаційний, маніпулятивний; прийом “дозування правди”; повторення, гіперболізація чи

применшення, спрощення понять, замовчування, “підтасування” і фабрикація фактів, подрібнення інформації, “підміна цілей”; посилення на авторитетів і відомих особистостей, використання універсальних висловлювань; категоричні та некатегоричні номінації; інклюзивність і дистанціювання; використання протиставних сполучень “свій – чужий”, “ми – вони”, стереотипізація, трансфер; прийом, коли важлива інформація репрезентується на початку чи наприкінці повідомлення; позиціонування, вихваляння, посилення на попередні заслуги, “своє коло”.

Для політичного дискурсу характерними є такі лінгвостилістичні засоби, як стилістичні фігури епітета, метафори, метонімії і персоніфікації, оцінна лексика, стилістично забарвлена лексика, риторичні запитання, риторичні оклики тощо.

Розглянуто класифікацію лінгвостилістичних засобів на лексичні, синтаксичні, лексико-синтаксичні, а також класифікація на схеми і тропи.

На основі аналізу визначень поняття “перекладацька трансформація”, запропонованих різними українськими й іноземними науковцями, у роботі послуговується визначенням перекладацької трансформації, запропонованим у дослідженнях англійської лінгвістики, відповідно до якого перекладацька трансформація тлумачиться як *“процес перетворення, шляхом застосування певних синтаксичних правил, абстрактної глибинної структури на поверхневу”*.

З’ясовано, що перекладацькі трансформації використовуються на всіх мовних рівнях, передусім на лексичному, граматичному, синтаксичному й стилістичному. Розглянуто шляхи відтворення метафор у перекладі: деметафоризація, реметафоризація, збереження метафори.

Проаналізовано засоби вираження лінгвостилістичних одиниць на різних рівнях мови, на основі чого зроблено висновок про переважання таких художніх засобів і стилістичних фігур, як *епітет, метафора, порівняння, антитеза, риторичні звертання, риторичні оклики, риторичні запитання*.

Розділ II. Перекладацький аналіз лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики

2.1 Вибір промов американських президентів з різних періодів

Для перекладацького аналізу лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики обрані промови наступних американських президентів: **Abraham Lincoln**: “The Gettysburg Address ” [55]; **Franklin Delano Roosevelt**: “Pearl Harbor Speech” [60, с. 164 – 165]; **John Kennedy**: “Inaugural Address” [60, с. 186 – 189]; **Barack Obama**: “First Inaugural Address” [60, с. 210 – 216]; **Donald Trump**: “President Trump’s Inaugural Address” [53]; **Joseph Biden**: “Remarks by President Biden on Continued Support for Ukraine” [56], “Remarks by President Biden on the Assistance the United States is Providing to Ukraine” [57], “Remarks by President Biden and President Zelenskyy of Ukraine in Joint Statement” [58], “Inaugural Address by President Joseph R. Biden, Jr” [54], “Remarks by President Biden on the United Efforts of the Free World to Support the People of Ukraine” [59].

А також їх переклади: **Авраам Лінкольн**: “Геттісбурзька промова” [60, с. 161 – 162]; **Франклін Делано Рузвельт**: “Промова у Конгресі США після нападу на Перл-Гарбор” [60, с. 166 – 167]; **Джон Кеннеді**: “Інавгураційна промова ”[60, с. 190 – 193]; **Барак Обама**: “Перша Інавгураційна промова” [60, с. 217 – 216]; **Дональд Трамп**: “Інавгураційна промова Дональда Трампа” [52]; **Джозефа Байден**: “Виступ Президента Байдена щодо подальшої підтримки України” [47], “Виступ президента Байдена щодо допомоги, яку Сполучені Штати надають Україні” [48], “Виступ президента Байдена та президента Зеленського у спільній заяві” [49], “Інавгураційна промова Президента США Джозефа Р. Байдена” [51], “ Виступ Президента Байдена щодо об’єднання зусиль вільного світу, спрямованих на підтримку народу України” [50].

2.2 Схеми

Перш ніж перейти, до перекладацького аналізу лінгвостилістичних засобів, які входять до групи схем, потрібно дати визначення поняттю схеми. Т. Некряч та Р. Довганчина пропонують визначати схеми як – “актуалізовані регулярні відхилення на рівні форми” [22]. Варто зазначити, що визначальною особливістю схем є повтори наприклад: повтор приголосних, голосних, лексем, морфем, речень [22]. У нашому дослідженні ми розглянемо переклад повторів та антитез. Ці лінгвостилістичні засоби, які входять до груп схем, найпоширеніші серед обраних для аналізу промов.

2.2.1 Переклад повторів

При перекладі повторів, варто якомога точніше передати ритм, та зберігати структуру повторів тобто залишати їх на тих самих місцях у реченні, що й в мові оригіналу.

“The will of the people has been heard and the will of the people has been heeded”[54] – *“Волевиявлення народу було почуто, і воля народу була почута”* [51].

У вищезазначеному прикладі можна побачити, що повтор *“The will of the people”* не було збережено. Перекладач використав контекстуальну заміну, переклавши слово *“will”* як *“волевиявлення”*.

“It’s about freedom. It’s about the right of people to determine their own future. It’s about making sure Ukraine never — will never be a victory for Putin, no matter what advances he makes on the battlefield”[57] – *“Йдеться про свободу. Йдеться про право людей визначати своє майбутнє. Йдеться про те, щоб Україна ніколи не стала перемогою Путіна, незалежно від того, яких успіхів він досягає на полі бою”* [48].

У вищезазначеному прикладі бачимо як речення із формальним підметом *“it”* в оригіналі змінюється на безособове речення у перекладі.

“We will bring back our jobs. We will bring back our borders. We will bring back our wealth. And we will bring back our dreams. We will build new roads, and

highways, and bridges, and airports, and tunnels, and railways all across our wonderful nation. We will get our people off of welfare and back to work – rebuilding our country with American hands and American labor. We will follow two simple rules: Buy American and hire American. We will seek friendship and goodwill with the nations of the world – but we do so with the understanding that it is the right of all nations to put their own interests first. We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example for everyone to follow” [53] – “**Ми** повернемо наші робочі місця. **Ми** повернемо наші кордони. **Ми** повернемо наше багатство. І ми повернемо наші мрії. **Ми** будуватимемо нові дороги, і автобани, і мости, і аеропорти, і тунелі, і залізниці — через всю нашу чудову країну. Замість залежності від соцзахисту ми повернемо нашим людям роботу — відновлюючи нашу країну американськими руками і американською працею. **Ми** будемо триматись двох простих правил: купувати американське і наймати американців. **Ми** шукатимемо дружби і доброї волі з народами світу — але з розумінням того, що право всіх народів ставити на перше місце свої інтереси. Ми нікому не прагнемо нав'язувати наш спосіб життя, а радше хай він сяє як приклад всім для наслідування” [52].

Ще один приклад перекладу повтору із збереженням його структурної цілістності. Займенник “ми” відіграє важливу роль у повторах, закликаючи до єдності аудиторії. Слід зазначити, що перекладач скористався методом компресії, оскільки допоміжне дієслово “will” було вилучено із-за відсутності допоміжних дієслів в українській мові.

“You know, one year later, Kyiv stands and Ukraine stands. Democracy stands. The Americans stand with you, and the world stands with you” [58] – “**Рік** по тому **Київ стоїть**. **Україна стоїть**. **Демократія стоїть**. **Американці з вами, весь світ із вами**”[49].

У цьому прикладі ми можемо побачити, що частину повтору “*The Americans stand with you, and the world stands with you*” не вдалось зберегти у перекладі “*Американці з вами, весь світ із вами*”. Втрачається ритм повтору.

“Yesterday, the Japanese government also launched an attack against Malaya. Last night, Japanese forces attacked Hong Kong. Last night, Japanese forces attacked Guam. Last night, Japanese forces attacked the Philippine Islands. Last night, the Japanese attacked Wake Island. This morning, the Japanese attacked Midway Island” [60, с. 164 – 164] – *“Учора японський уряд також зробив наступ на Малайю. Учора ввечері японські збройні сили напали на Гонконг. Учора ввечері японські збройні сили напали на Гуам. Учора ввечері японські збройні сили напали на Філіппінські острови. Учора ввечері японці напали на острів Уейк. Сьогодні вранці японці напали на острів Мідуей”* [60, с. 166 – 167].

У вищезазначеному прикладі зазначаємо використання оратором повтору *“Last night, Japanese forces attacked”*. У перекладі бачимо використання перекладацької трансформації конкретизації значення *“Japanese forces”* – *“японські збройні сили”*. Також застосування перекладацької трансформації контекстуальної заміни *“Last night”* – *“Учора ввечері”*.

У наступному прикладі бачимо використання спікером повтору *“For us, they”*. Слід зазначити, що у перекладі відбулась зміна порядку слів у реченні:

“For us, they packed up their few worldly possessions and travelled across oceans in search of a new life. For us, they toiled in sweatshops and settled the West; endured the lash of the whip and ploughed the hard earth. For us, they fought and died, in places like Concord and Gettysburg; Normandy and Khe Sahn” [60, с. 210 – 216] – *“Заради нас збирали вони свої скромні пожитки та перетинали океан у пошуках нового життя. Заради нас тяжко працювали вони в майстернях та освоювали Захід; терпіли удари батога та орали невіддатливу землю. Заради нас вони воювали і гинули в таких місцях, як Конкорд та Геттісберг, Нормандія та Кхесань”* [60, с. 217 – 224].

“The capital was abandoned. The enemy was advancing. The snow was stained with blood” [60, с. 210 – 216] – *“Столицю довелося покинути. Ворог наступав. Сніг був забризканий кров'ю”* [60, с. 217 – 224].

У вищезазначеному прикладі виділяємо повтор “*the*” і “*was*”. У перекладі повтор не було збережено, артикль “*the*” у даному випадку використовується для уточнення. В українській мові аналогічну функцію відіграє вживання займенника “*це*” або “*те*”. У даному випадку їх використання неможливе із-за відмінності між мовами. Слід зазначити, що допоміжне дієслово “*was*”, теж не було відтворено у перекладі із-за відсутності допоміжних дієслів в українській мові.

2.2.2 Переклад антитез

Антитеза порівнює описані явища або предмети, а також підсилює їх контраст, за допомогою використання великої кількості антонімів. Приклади відтворення антитез в українському перекладі:

*“The brave men, **living and dead**, who struggled here, have consecrated it far above our poor power **to add or detract**”* [55] – *“Сміливці, **живі і мертві**, які билися тут, вже освятили її, і не в наших слабких силах щось **додати або забрати**”* [60, с. 161–162].

У вищенаведеному прикладі, виділяємо використання спікером антитез “*living and dead*” та “*to add or detract*”. Перекладач дослівно переклав антитези як “*живі і мертві*”, “*додати або забрати*”.

У цьому прикладі помічаємо використання методу компресії при відтворенні антитези у перекладі – зменшення кількості мовних знаків у перекладі:

*“There is **truth and there are lies**. Lies told for power and for profit”* [54] – *“Існує **правда і брехня** – брехня, яку кажуть заради влади та наживи”* [51].

*“We can do this if we **open our souls instead of hardening our hearts**”* [54] – *“Ми зможемо це зробити, **якщо відкриємо свої душі замість того, щоб робити запеклими серця**”* [51].

У вищезазначеному прикладі, зазначаємо, що для збереження експресії перекладач перекладацьку трансформацію контекстуальну заміну, при

відтворенні слова “*hardening*” – “занеклими”. Саме слово “*hardening*” перекладається як “затвердіння” або “загартування”.

У наступному прикладі бачимо, що для збереження експресивності висловлювання, перекладач застосував контекстуальну заміну слів “*yesterday*”, “*today*”, “*tomorrow*”. А також зміну порядку слів у реченні:

“*Not to meet yesterday’s challenges, but today’s and tomorrow’s*” [54] – “Не заради того, щоб розв’язати **проблеми минулого**, а задля того, щоб подолати **теперішні та майбутні виклики**” [51].

“*And together, we shall write an American story of hope, not fear. Of unity, not division. Of light, not darkness*” [54] – “Разом ми напишемо американську історію **надії, а не страху. Єдності, а не роз’єднаності. Світла, а не темряви**” [51].

У вищезазначеному прикладі помічаємо, що оратор використав три антитези: “*of hope, not fear*”, “*Of unity, not division*”, “*Of light, not darkness*”. Перекладач підібрав еквівалентні відповідники для адекватної передачі змісту.

У даному прикладі, так само як і у попередньому, перекладач використав еквівалентні відповідники для адекватної передачі антитези, але варто зазначити, що у цьому випадку також відбулась зміна порядку слів у реченні:

“*Rather than breaking Ukrainian resolve, Russia’s brutal tactics have strengthened the resolve*” [59] – “Замість того, щоб **зламати українську рішучість**, жорстока тактика Росії **зміцнила цю рішучість**” [50].

У даному прикладі бачимо, що при перекладі антитези відбулась зміна порядку слів у словосполученні “*driving NATO apart*” – “**порушити єдність НАТО**”:

“*Rather than driving NATO apart, the West is now stronger and more united than it has ever been*” [59]; – “Замість того, щоб **порушити єдність НАТО** – Захід зараз **сильний і об’єднаний, як ніколи**” [50].

Ще один приклад зміни порядку слів у словосполученні при перекладі “*less of a NATO presence*” – “**меншої присутності НАТО**”:

“Russia wanted less of a NATO presence on its border, but now we have a stronger presence, a larger presence, with over a hundred thousand American troops here, along with all the other members of NATO” [59] – *“Росія хотіла меншої присутності НАТО на своєму кордоні, але тепер у нас збільшена та зміцнена присутність, тут понад сто тисяч американських військових, а також усіх інших країн-членів НАТО”* [50].

Також варто зазначити, що повтор *“stronger presence, a larger presence”* не було відтворено у перекладі, але було утворено алітерацію, тому експресивність зберігається.

2.3 Тропи

“Тропи – актуалізовані нерегулярні відхилення на рівні змісту” [22]. Оскільки кожен троп має свої специфічні особливості, визначення їх регулярних особливостей не є можливим.

2.3.1 Передача метафор

Основною проблемою при передачі метафор в українському перекладі, є саме відображення того, що саме хоче передати оратор, враховуючи культурні особливості. А також неможливості знайти еквівалентний відповідник.

“The United States has worked in lockstep with our Allies and partners around the world to make sure the Ukrainian people are in the strongest possible position to defend their nation, their families, and against the brutal — the truly brutal aggression of Russia” [56] – *“Сполучені Штати працювали пліч-о-пліч з нашими союзниками і партнерами по всьому світу, щоб забезпечити українському народові якомога сильнішу позицію для захисту своєї країни, своїх родин проти жорстокої – по-справжньому жорстокої – агресії з боку Росії”* [47].

У вище наведеному прикладі ми можемо побачити використання метафори *“worked in lockstep”*. *“in lockstep – (especially of a group of soldiers)*

marching very close together, with each person moving the same leg at the same time and in the same way as the person in front” [45] – “(особливо групи солдатів) марширують дуже близько один до одного, при цьому кожна людина рухає тією ж ногою одночасно і так само, як і той, хто стоїть попереду” [переклад наш – Г.Ф]. У перекладі відбувається стилістична реметафоризація “працювали пліч-о-пліч”, що відбувається із застосування прийому цілісного переосмислення метафори, викликане суб’єктивним баченням перекладача. Також у наведеному прикладі можемо виділити повтор “...*the brutal — the truly brutal aggression of Russia*” – “...*жорстокої – по-справжньому жорстокої – агресії з боку Росії*”.

“*So, may God protect the brave Ukrainian defenders of their country who keep the flame of liberty burning brightly as we can*” [56] – “Тож нехай Бог береже відважних українських захисників своєї країни, **які підтримують яскраве горіння вогню свободи як і ми**” [47].

У наступному прикладі виділяємо використання метафори “*flame of liberty*”, завдяки якій оратор посилається на Статую Свободи у США, яка тримає у руці “*вогонь свободи*”. Перекладач використав метод калькування і синтаксичної перестановки слів у словосполученні, для максимально адекватної передачі змісту.

“*This American carnage stops right here and stops right now*” [53] – “*Ця американська бійня припиняється просто тут і припиняється просто тепер*” [52].

У цьому прикладі виділяємо застосування метафори “*American carnage*”, оратор метафорично зображує проблеми та питання, що стоять перед нацією. У перекладі “*американська бійня*”, знову можемо зазначити використання методу калькування.

“*Not fl- — not just fleeing from the military, fleeing from Russia itself, because they see no future in their country. Russia’s economy is now a backwater, isolated and struggling*” [58] – “Тікають не просто від армії — тікають від самої Росії.

Тому що вони не бачать майбутнього у своїй країні. Російська економіка зараз ізольована й занепадає” [49].

Виділяємо метафору “*Russia’s economy is now a backwater isolated and struggling*”, де зроблено акцент на жахливому стані російської економіки. Помічасмо, що у перекладі відбувається деметафоризація, метафору було вилучено “*Російська економіка зараз ізольована й занепадає.*”, із-за чого втрачається експресивність. Саме слово “*backwater*” можна перекласти як: “болото”, “заводь”, “застій”, “занепад”. Якщо використовувати варіант “занепад”, тоді утвориться тавтологія “*Російська економіка зараз у занепаді, ізольована й занепадає.*” Можливим варіантом буде використання слова “застій”. Наприклад “*Російська економіка зараз у застої, ізольована й занепадає.*” Такий варіант не передає всієї експресивності, але є більш точним перекладом.

“*Through a crucible for the ages America has been tested anew and America has risen to the challenge*” [54] – “**Крізь горнило століть** Америка знову пройшла випробування. І Америка відповіла на виклик” [51].

У вищезазначеному прикладі, бачимо застосування метафори “*Through a crucible for the ages*” спікер робить акцент на випробування, через які пройшла держава. У перекладі “*Крізь горнило століть*”, перекладач застосував метод калькування для адекватної передачі метафори.

“*We must end this uncivil war that pits red against blue, rural versus urban, conservative versus liberal*” [54] – “**Ми повинні покласти край цій негромадянській війні, в якій червоний колір протиставляється синьому, село виступає проти міста, консервативне є в опозиції до ліберального**” [51].

У вище наведеному прикладі зазначаємо використання метонімії яку часто виділяють як різновид метафори “*pits red against blue*”, оратор посилається на політичні партії США, де “*red*” представляє собою Республіканську партію, а “*blue*” Демократичну партію. У перекладі ми бачимо, що відбувається реметафоризація “**в якій червоний колір протиставляється синьому**”. Як варіант можна використати більш описовий

переклад, наприклад: “в якій червоні республіканці протиставляються синім демократам”, але при такому варіанті втрачається експресивність висловлювання. Суб’єктивно кажучи, кращим варіантом буде використати метод калькування: “в якій червоне протиставляється синьому”.

У наступному прикладі бачимо використання метафори “*conceived in liberty*”. А також варто зазначити, що у даному випадку є наявність алюзії “*fourscore and seven years*”:

“*Fourscore and seven years ago our fathers brought forth, on this continent, a new nation, conceived in liberty, and dedicated to the proposition that all men are created equal*” [55] – “*Вісім десятків і сім років тому наші предки заснували на цьому континенті нову державу, зароджену свободою і вірну принципу, що всі люди створені рівними*” [60, с. 161–162].

Метафору “*conceived in liberty*” було перекладено методом калькування як “*зароджену свободою*”. Автори також робить алюзію на Біблію “*Fourscore and seven years*”. В англійській мові є поняття “*score*”, яке означає “двадцятиліття”, але в українській мові маємо тільки “*десятиліття*”. Втім у перекладі можливе використання відповідника “*вісімдесят років*”, але у даному випадку втрачається ритм промови, який є характерним для таких сакральних текстів як Біблія.

У наступному прикладі зазначаємо використання мовцем метафори “*chains of poverty*”. Знову ж таки, перекладач скористався методом калькування, переклавши метафору як “*кайдани злидарства*”:

“*To our sister republics south of our border, we offer a special pledge: to convert our good words into good deeds in a new alliance for progress, to assist free men and free governments in casting off the chains of poverty*” [60, с. 186 – 189] – “*Братнім республікам, що лежать на південь від наших кордонів, ми складаємо особливу присягу: перетворити наші добрі слова на добрі справи у новому союзі в ім'я прогресу, допомогати свободним людям і свободним урядам порвати кайдани злидарства*” [60, с. 190 – 193].

“*Forty-four Americans have now taken the presidential oath. The words have been spoken during **rising tides of prosperity and the still waters of peace***” [60, с. 210 – 216] – “Сорок чотири американці приносили вже президентську присягу. Її слова промовлялися на тлі **припливних хвиль процвітання та тихих вод мирних часів**” [60, с. 217 – 224].

У вищенаведеному прикладі виділяємо використання двох метафор “*rising tides of prosperity*” та “*the still waters of peace*”. У першому прикладі перекладач використав метод калькування. У другому випадку бачимо застосування перекладницької трансформації конкретизації зачення при перекладі слова “*peace*” – “мирних часів”.

“*A once-in-a-century **virus silently stalks the country***”[54] – “**Вірус, який буває раз на століття, безмовно вражає країну**” [51].

У вищенаведеному прикладі зазначаємо використання метафори “*virus silently stalks the country*”, а також алітерації “*silently stalks*”. У перекладі відбулась зміна порядку слів.

2.3.2 Переклад гіпербол

Гіпербола стилістична фігура очевидного і навмисного перебільшення, яку вживають, аби посилити виразність і підкреслити висловлену думку.

“*With confidence in our armed forces – with the **unbounding determination of our people** – we will gain **the inevitable triumph** – so help us God*” [60, с. 164 – 165] – “З упевненістю в наших збройних силах, з **безмежною рішучістю нашого народу ми доб'ємося неминучого тріумфу, і хай допоможе нам Бог**” [60, с. 166 – 167].

У вище наведеному прикладі виділяємо гіперболу “*unbounding determination*” та “*the inevitable triumph*”. Оратор робить акцент на рішучість народу а також на неминучу перемогу. Слід зазначити, що перекладач використав метод транслітерації у передачі слова “*triumph*”.

У наступному прикладі зазначаємо використання оратором гіпербол, для перебільшення масштабу події. Висловлювання було дослівно перекладено, зберігаючи намір автора:

*“You came by **the tens of millions** to become part of a historic movement **the likes of which the world has never seen before**”* [53]; – *“Ви прийшли **десятками мільйонів**, щоб стати частиною історичного руху, якого світ ще ніколи не бачив”* [52].

У наступному прикладі помічаємо використання гіперболи, яка утворює повтор, а також її дослівний переклад:

*“One by one, the factories shuttered and left our shores, with not even a thought about the **millions upon millions** of American workers left behind”* [53]; – *“Один за одним заводи закривались і покидали наші береги, навіть не думаючи про **мільйони і мільйони** американських робітників, що лишилися позаду.”* [52].

2.3.3 Переклад риторичних запитань

У наступному прикладі бачимо використання риторичного запитання:

“What are the common objects we love that define us as Americans?”[54]; – *“Які у нас загальні об’єкти, що ми, американці, любимо, які визначають нас як американців?”*[51].

Слід зазначити, що у перекладі слово “американці” повторюється чого немає в наявності у оригіналі. А також слово “objects” було дослівно перекладено як “об’єкти”, що не передає всього сенсу який заклав оратор. Можливим варіантом буде використання контекстуальної заміни, а повтор прибрати, залишивши все так само як і у оригіналі, наприклад: *“Які загальні речі, які ми любимо, визначають нас як американців?”*.

У наступному прикладі зазначаємо використання риторичних запитань, які утворюють повтор:

“Will we rise to the occasion? Will we master this rare and difficult hour? Will we meet our obligations and pass along a new and better world for our

children?” [54]; – “**Ми** будемо на висоті. **Чи** зможемо ми впоратися з цим труднощами? **Чи** зможемо ми виконати свої зобов’язання і передати нашим дітям новий, кращий світ?” [51].

У цьому прикладі повтор не було збережено у перекладі внаслідок чого втрачається мелодичність висловлювання. Також зазначаємо, що риторичне запитання “*Will we rise to the occasion?*” не було збережено у перекладі, а замінено на стверджувальне речення “*Ми будемо на висоті*”, тому втрачається прагматичний намір який заклав оратор.

“You know, from the moment I first received the intelligence report in the fall, about a year ago, we were focused on determining: How do we rally the rest of the world? How do I help you with the promise you asked me to make to rally the world? Well, how do you succeed? How do you ever get a world to respond to a prosperous economy, a confident democracy, a secure and independent state?” [58] – “*Ви знаєте, відколи я восени, близько року тому, отримав перший звіт розвідки, ми думали про те, як згуртувати решту світу. Як мені допомогти вам із обіцянкою, яку ви просили мене дати — згуртувати світ? Як змусити світ реагувати? Як же досягти успіху? Як змусити світ реагувати на процвітаючу економіку, впевнену демократію, безпечну і незалежну державу?*” [49].

Спікер ставить риторичне запитання “*How do you succeed? How do you ever get a world to respond...?*”, щоб залучити аудиторію та підкреслити виклики, з якими вона стикається. У перекладі бачимо як питальне речення “*You know, from the moment I first received the intelligence report in the fall, about a year ago, we were focused on determining: How do we rally the rest of the world?*” змінюється на стверджувальне “*Ви знаєте, відколи я восени, близько року тому, отримав перший звіт розвідки, ми думали про те, як згуртувати решту світу*”. Втрачається намір автора.

Висновки до розділу II

Аналіз лінгвостилістичних прийомів, які використовувалися у промовах американських президентів, дає цінну інформацію про їхні риторичні стратегії та лінгвістичні техніки. Протягом історії американські президенти використовували різні стилістичні прийоми, такі як метафори, повтори, гіперболи, риторичні запитання та антитези, щоб ефективно передати свої повідомлення та залишити тривалий вплив на аудиторію.

Коли справа доходить до перекладу цих промов українською мовою, можуть виникнути труднощі з перекладом. Основна проблема полягає у відтворенні лінгвостилістичних засобів, зберігаючи їхній очікуваний ефект у цільовій мові. Перед перекладачами стоїть завдання знайти еквівалентні прийоми, які резонують з українською аудиторією та ефективно передають оригінальне повідомлення, тон і вплив. Вони повинні враховувати мовні, культурні та історичні фактори, щоб забезпечити точні та змістовні переклади.

Загалом перекладацький аналіз показує, що перекладачі вдаються до використання перекладацьких трансформацій з метою наближення перекладу мовних одиниць із дотриманням контекстуального, ситуативного чи підтекстового значення. В більшості саме до лексико-семантичних трансформацій: калькування, описовий переклад, заміна, транскодування, компресія тощо.

Висновки

Обґрунтовано теоретичні засади дослідження поняття “промова” як предмету вивчення риторики та “політична промова”, під поняттям якої варто розуміти усний монологічний виступ однієї людини перед групою людей, що характеризується наявністю задуму, структурно-композиційною та змістовою завершеністю, цілеспрямованістю та настановою на здійснення впливу.

Описано такі лінгвостилістичні засоби політичного дискурсу, як стилістичні фігури епітета, метафори, метонімії і персоніфікації, оцінна лексика, стилістично забарвлена лексика, риторичні запитання, тощо.

Виявлені лінгвостилістичні засоби притаманні саме американській президентській риториці: метафори, антитези, гіпербола, повтори, риторичні запитання.

Проаналізовано переклад лінгвостилістичних засобів притаманних американській президентській риториці. Виявлено перекладацькі трансформації, які частіше всього використовуються при відтворенні лінгвостилістичних засобів американської президентської риторики: калькування, контекстуальна заміна, описовий переклад, компресія, декомпресія, зміна порядку слів, транслітерація, тощо. З’ясовані шляхи відтворення метафор у перекладі: деметафоризація, реметафоризація, збереження метафори.

Список використаних джерел

1. Васильєва А. А. Метафора у сфері сучасної англійської політичної комунікації: перекладацький аспект (на матеріалі передвиборчих промов політиків США). Полтавський університет економіки і торгівлі. Полтава. 2020. 101 с.
2. Гавриленко В. М., Тітарова Д. Ю. Лінгвостилістичні особливості політичних промов Уінстона Черчілля. Молодий вчений. №4. 2017. С. 132-137.
3. Голубєва Д. В. Мовні та психологічні засоби впливу на свідомість аудиторії в промовах політиків. Science and innovations in the 21st century: матеріали I Всеукраїнської Інтернет-конференції студентів та молодих вчених. Гуманітарні науки. Соціальні та поведінкові науки. Мелітополь: ТДАТУ. 2021. 126 с.
4. Долинський Є. В. Риторичні прийоми у політичних промовах американських лідерів як засоби маніпуляції суспільною свідомістю громадян. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія “Германістика та міжкультурна комунікація”. 2021. (1), С. 45-51.
5. Жугіна-Аллахвердян Т. Особливості художнього перекладу : лексико-семантичний аспект. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов. 2020. 126 с.
6. Іваненко І. М., Шавардова О. Ю. Трансформація маніпулятивних прийомів у політичних промовах (на матеріалі стенограм Верховної Ради України). Проблеми загального і слов'янського мовознавства. 2019. №3. С. 31-37.
7. Кантемир В. Ю. Відтворення експресивних мовних засобів виразності у сучасному англійському політичному дискурсі. Редакційна колегія. С. 131.
8. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Ч. 2. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. Вінниця : Нова книга. 2001. 303 с.
9. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську. Вінниця : Нова Книга. 2003. 605 с.

10. Карачук А. Ю. Лінгвопрагматичні особливості англомовних політичних промов. Scientific Collection “InterConf”. №130. 2022. С. 185-188.
11. Ковальчук О. Лінгвориторичні аспекти політичних промов сучасних американських лідерів. Актуальні питання гуманітарних наук. Львів. 2021. С. 189 – 195.
12. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.
13. Крапива Ю. В., Крікун Д. А. Політична промова як різновид політичної комунікації. Закарпатські філологічні студії: науковий журнал. Ужгород: Видавничий дім “Гельветика”. 2019. 45 с.
14. Красівський О. М., Горностаї Л. М. Маніпуляція у політичній промові: лінгвістичні засоби. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2018. №33 (2). С. 58-61.
15. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови. Вінниця : Нова Книга. 2000. 160 с.
16. Лукіна, А., Беззубова О. Лінгвостилістична специфіка політичних текстів. Молодий вчений. 2022. №12 (112). С. 76-79.
17. Мазуренко Т. Лінгвостилістичні особливості англомовного політичного дискурсу (на матеріалі промов Дональда Трампа). URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2020/28_02_2020/6/9.pdf.
18. Макович Х. Я., Вербицька Л. О., Капітан Н. О. Словник термінів і понять з риторики. Львів. 2016. 140 с.
19. Мацько Л. Лінгвістична риторика. Наука і сучасність: збірник наукових праць. Київ. 1999. С. 3 – 16.
20. Моклиця А. В. Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту (на матеріалі польської літератури ХХ ст.) : навчально-методичні матеріали. Луцьк. 2018. 143 с.
21. Науменко Л. П. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську = Practical Course of Translation from English into Ukrainian. Вінниця : Нова Книга. 2011. 136 с.

22. Некряч Т., Довганчина Р. *Flores Rhetoricae* : відтворення риторичних фігур у публіцистичному стилі / Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К.: ВПЦ “Київський університет”. 2017. Вип.1(50). С.6-10.
23. Онопрієнко Т. М. Епітет у системі тропів сучасної англійської мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук. Харків. 2002. 134 с.
24. Попович А. С., Марчук Л. М. Стилїстика української мови: навчально-методичний посібник / За ред. А. С. Попович. Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2017. 172 с.
25. Романюк С. Мова пропаганди у спектрі сучасної лінгвістики/ *Mova propagandi u spektrisučasnoi lingvistiki. Mova v suspil'stvì: semantika, sintaktika, pragmatika*. Maciuk, G., Mitnik, I., Novikova O. (Ed.). Publisher: Warszawa–Lwów–Monachium: Wydawnictwo KUL, Lublin. 2019. С.75-85.
26. Руда О. Г. Мовне питання як об’єкт маніпулятивних стратегій у сучасному українському політичному дискурсі: монографія. Київ. 2012. 232 с.
27. Рябокiнь Н. О. Лексико-фразеологічна основа текстів політичних промов. Редакційна колегія. 2017. 610 с.
28. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 711 с.
29. Смушинська І.В., Циркунова І.В. Дослідницькі парадигми сучасного перекладознавства. Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”. 2015. Вип. 31. 176 с.
30. Тхір М. Б. Новорічна політична промова як жанр публічного виступу. Мова і культура. 2011. Вип. 14, т. 6. С. 232-236.
31. Щепка О. Воєнно-політичний дискурс у сучасних мас-медіа України. Наукові записки вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство). 2014. Вип. 20. С. 203-208.

32. Хацер Г., Жаворонкова В. Особливості англомовних політичних промов та їх перекладу українською мовою. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. С. 202 – 207.
33. Швачко С. О. Об'єкти перекладознавства. Суми : Сумський державний університет. 2019. 222 с.
34. Alabbasi Z. H. K. Rhetorical Questions as a stylistic device in English political speeches. Eurasian Journal of Research, Development and Innovation. 2022. №7. С. 22-29.
35. Charteris-Black J. Analysing political speeches: Rhetoric, discourse and metaphor. Bloomsbury Publishing. 2018. 298 с.
36. D'Acquisto G. Linguistic analysis of diplomatic discourse: UN Resolutions on the Question of Palestine. Cambridge Scholars Publishing. 2017. 125 p.
37. De Gregorio G., Goanta C. The Influencer Republic: Monetizing Political Speech on Social Media. German Law Journal. 2022. №23(2). С. 204-225.
38. Dylgjeri A. Analysis of speech acts in political speeches. European Journal of Social Sciences Studies. 2017. С. 19 – 26.
39. Furko P. Manipulative uses of pragmatic markers in political discourse. Palgrave Communications. 2017. №3(1). С. 1-8.
40. Gimranova T. A., Kolosova E. I., Semushina E. Y. Indirect tactics of speech influence in the political discourse. Iioab Journal. 2018. С. 40-43.
41. Kashiha H. On persuasive strategies: Metadiscourse practices in political speeches. Discourse and Interaction. 2022. №15(1). С. 77-100.
42. Kuras A., Zhulavska O. Metaphors in the speeches of F. D. Roosevelt. Actual problems of philology and translation studies. 2021.
43. Sorlin S. The pragmatics of manipulation: Exploiting im/politeness theories. Journal of Pragmatics. 2017. №121. С. 132-146.

Список джерел довідкового матеріалу

44. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : Академія. 2007. 752 с.
45. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org>.
46. Your Dictionary. URL : <https://bit.ly/3leyCvF>.

Список джерел ілюстративного матеріалу

47. Виступ Президента Байдена щодо подальшої підтримки України. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/remarks-by-president-biden-on-continued-support-for-ukraine>.
48. Виступ президента Байдена щодо допомоги, яку Сполучені Штати надають Україні. URL: https://ua.usembassy.gov/uk/remarks-by-president-biden-on-the-assistance-the-united-states-is-providing-to-ukraine-uk/?_ga=2.74692946.1791404679.1683990321-1734373095.1682877366.
49. Виступ президента Байдена та президента Зеленського у спільній заяві. URL: <https://nv.ua/ukr/world/countries/bayden-u-kiyevi-promova-prezidenta-ssha-na-preskonferenciji-povniy-tekst-i-video-50305556.html>.
50. Виступ Президента Байдена щодо об'єднання зусиль вільного світу, спрямованих на підтримку народу України. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/remarks-by-president-biden-on-the-united-efforts-of-the-free-world-to-support-the-people-of-ukraine>.
51. Інавгураційна промова Президента США Джозефа Р. Байдена. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr>.
52. Інавгураційна промова Трампа. URL: <https://zbruc.eu/node/61279>
53. Inaugural Address: Trump's Full Speech. URL: <http://edition.cnn.com/2017/01/20/politics/trump-inaugural-address>.

54. Inaugural Address by President Joseph R. Biden, Jr. URL: <https://ua.usembassy.gov/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr>.

55. President Lincoln: The Gettysburg Address. URL: https://rnc.library.cornell.edu/gettysburg/good_cause/transcript.htm

56. Remarks by President Biden on Continued Support for Ukraine. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/01/25/remarks-by-president-biden-on-continued-support-for-ukraine>.

57. Remarks by President Biden on the Assistance the United States is Providing to Ukraine. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/03/16/remarks-by-president-biden-on-the-assistance-the-united-states-is-providing-to-ukraine>.

58. Remarks by President Biden and President Zelenskyy of Ukraine in Joint Statement. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/02/20/remarks-by-president-biden-and-president-zelenskyy-of-ukraine-in-joint-statement>.

59. Remarks by President Biden on the United Efforts of the Free World to Support the People of Ukraine. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/03/26/remarks-by-president-biden-on-the-united-efforts-of-the-free-world-to-support-the-people-of-ukraine>.

60. Make your way to public speaking: a textbook on rhetoric for translation students (and anyone learning to be persuasive) / T. Nekriach, R. Dovganchyna. – K. : VPC “Kyiv University”. 2016. 351 c.

Summary

In the modern world, political communication plays an important role, requiring not only knowledge of the rules of political protocol and etiquette, but also a high level of communication skills and linguistic knowledge to use linguistic and stylistic means in political speeches correctly, depending on the occasion, audience, etc. A political speech represents a politician's linguistic personality, the ability to represent his or her country, convey his or her position to the audience, influence or convince them of something. Therefore, rhetorical skills and command of the word are among the important professional competencies of a politician necessary for establishing and implementing communication with both the people and international partners.

The relevance of the topic of this research is due to the fact that American presidential rhetoric is a manifestation of the country's political position, its state vector, and political priorities. This topic is now the focus of attention of many researchers in various philological disciplines.

The purpose of the study is to carry out a comprehensive analysis of the linguistic and stylistic means in the political speeches of US Presidents: Abraham Lincoln, Franklin Roosevelt, John F. Kennedy, Barack Obama, Donald Trump and Joe Biden, as well as the main approaches to their translation into Ukrainian.

The realization of this goal involves solving the following tasks:

- to substantiate the theoretical foundations of the study of the concepts of "speech" and "political speech"
- to identify the linguistic means of influence in political speech;
- to characterize the features of the linguistic and stylistic potential of political discourse;
- to analyze the translation of linguistic and stylistic means in political speeches of US Presidents Abraham Lincoln, Franklin Roosevelt, John F. Kennedy, Barack Obama, Donald Trump and Joe Biden.

The **material** of the research are political speeches of Abraham Lincoln "The Gettysburg Address", Franklin Delano Roosevelt "Pearl Harbor Speech", John F. Kennedy "Inaugural Address", Barack Obama "First Inaugural Address" were chosen as the material for the study, Donald Trump "President Trump's Inaugural Address", Joe Biden "Remarks by President Biden on Continued Support for Ukraine", "Remarks by President Biden on the Assistance the United States is Providing to Ukraine", "Remarks by President Biden and President Zelenskyy of Ukraine in Joint Statement", "Inaugural Address by President Joseph R. Biden, Jr.", "Remarks by President Biden on the United Efforts of the Free World to Support the People of Ukraine", as well as their translations.

The **object** of the research is the linguistic and stylistic means inherent in American presidential rhetoric.

The **subject** of the research is the devices of reproducing linguistic and stylistic means in political speeches of American presidents in Ukrainian translation.

Research methods. To realize the goal and objectives, general scientific methods (descriptive, structural, distributional, analysis, synthesis) were used.

The **novelty** of the research lies in the fact that the author has carried out a translation analysis of the ways of reproducing the linguistic and stylistic means of American presidential rhetoric as a separate discourse, and has also motivated the importance of conveying the pragmatic potential of presidential communication as one of the determining criteria for the quality of translation of such material.

The **practical significance** of the work is determined by the fact that the theoretical and practical developments in the study of creative methods used by translators in reproducing presidential rhetoric can be applied by practicing translators working in the genres of interpreting or translating political discourse with the English-Ukrainian language pair.

Structure of the research. The research consists of an introduction, two chapters, conclusions, and a list of sources.

The author substantiates the theoretical foundations of the study of the concept of "speech" as a subject of rhetoric and "political speech", which should be defined as an oral monologue speech of one person to a group of people, characterized by the presence of a plan, structural, compositional and substantive completeness, purposefulness and the intention to exert influence.

The author described such linguistic and stylistic means of political discourse as stylistic figures of epithet, metaphor, metonymy and personification, evaluative vocabulary, stylistically colored vocabulary, rhetorical questions, rhetorical exclamations, etc.

The identified linguistic and stylistic means are inherent in American presidential rhetoric: metaphors, antitheses, hyperbole, repetition, and rhetorical questions.

The article analyzes the translation of linguistic and stylistic means inherent to American presidential rhetoric. The translation transformations that are most often used in the reproduction of linguistic and stylistic means of American presidential rhetoric are identified: calquing, contextual substitution, descriptive translation, compression, decompression, word order change, transliteration, etc. The approaches to reproducing metaphors in translation are identified: demetaphorization, remetaphorization, and preservation of metaphor.